

Sygn. akt I ACa 282/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Nowicka de Poraj (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Górczanowska SSA Władysław Pawlak
Protokolant:	st. prot. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa S. T.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K.

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 19 grudnia 2012 r. sygn. akt I C 1302/11

1. zmienia zaskarżony wyrok przez nadanie mu brzmienia:

„I. oddala powództwo;

II. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów procesu;

III. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie radcy prawnemu A. J. z Kancelarii przy ul. (...) w K. kwotę 221,40 zł (dwieście dwadzieścia jeden złotych 40/100), w tym podatek VAT 41,40 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu”;

2. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 335 zł (trzysta trzydzieści pięć złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

3. przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Krakowie radcy prawnemu A. J. z Kancelarii przy ul. (...) w K. kwotę 166,05 zł (sto sześćdziesiąt sześć złotych 05/100), w tym podatek VAT 31,05

zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

I ACa 282/13

UZASADNIENIE

Powódka S. T. w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu pozwu domagała się uchylecia uchwały nr 48/2011 Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K. z dnia 24 maja 2011 r, o wykreśleniu powódki z grona członków tej Spółdzielni o zasądzenia od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu.

W uzasadnieniu powódka podała, że jako podstawę wykreślenia w zaskarżonej uchwale wskazano, iż powódka uporczywie uchyla się od wykonywania zobowiązań finansowych względem Spółdzielni, w szczególności nie reguluje opłat za korzystanie z lokalu, co doprowadziło do powstania zaległości wynoszącej na dzień 31 marca 2011 r. 22 425,52 zł. Powódka zarzuciła, iż okoliczności podane w uzasadnieniu uchwały nie istnieją. Powódka nigdy nie uchylała się od płatności za lokal i płaciła opłaty regularnie, lecz nie w wysokości wymaganej przez pozwaną Spółdzielnię, gdyż nie zgadzała się z naliczeniami, lecz w takiej wysokości, jaką sama wyliczyła. Racje powódki uznał Sąd Rejonowy dla Krakowa Podgórze w Krakowie w sprawie sygn. akt X Cupr 175/05/P, gdzie stwierdzono nieprawidłowe naliczanie kosztów centralnego ogrzewania.

Powódka zarzuciła ponadto, że z treści zaskarżonej uchwały nie wynika za jaki okres zalega ona z opłatami za lokal i ile okresów płatności obejmuje kwota 22.425,52 zł. Dodatkowo z treści protokołu z posiedzenia Rady Nadzorczej Spółdzielni wynika, że przy wyjaśnianiu sprawy wykreślenia powódki posługiwano się kwotą 12.459,85 zł., a nadto również przy tej kwocie nie określono jaka to jest wielokrotność opłat za lokal. W ocenie powódki uchwała winna precyzować ilość zaległych okresów płatności, a wskazanie sygnatury akt wyroków zasądzających należności od powódki nie spełnia tego wymogu, tym bardziej, że wyroki oprócz opłat za lokal obejmują też odsetki, koszty procesu. W zaskarżonej uchwale mowa jest tylko o zaleganiu z opłatami za lokal, nie wymienia ona innych zobowiązań powódki, które w świetle § 10 punkt 2 lit. „f” winna wymienić. Pozwana Spółdzielnia nie wykazała w uchwale w sposób wyczerpujący ilości zaległych okresów opłat za lokal, tak aby przesłanka z § 10 punkt 2 lit. „f” statutu została spełniona.

Powódka podała też, że jest osobą w ciężkiej sytuacji materialnej, a niskie dochody praktycznie uniemożliwiają jej wywiązanie się z zobowiązań wobec Spółdzielni. Powódka wskazała ponadto na przepis art. 4 ust. 6 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, który przewiduje odpowiedzialność solidarną osób pełnoletnich zamieszkujących wspólnie z członkiem, któremu przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu. Wspólnie z powódką zamieszkuje jej pełnoletnia córka z dzieckiem. W tej sytuacji wykreślenie powódki ze Spółdzielni z powodu niezawinionego zalegania z płatnościami jest środkiem zbyt surowym. Pozwana może sądowo dochodzić swoich należności od córki powódki.

Strona pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w K. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu podniesiono, że zaistniały przesłanki do wykreślenia powódki z rejestru członków Spółdzielni w oparciu o przepisy art. 24 § 2 i 3 ustawy Prawo spółdzielcze oraz § 6 pkt. 5 i § 10 pkt 1 i pkt 2 lit. f Statutu pozwanej Spółdzielni. Powódka uporczywie, przez wiele lat, uchyla się od zobowiązań wobec Spółdzielni, w szczególności nie reguluje opłat za korzystanie z zajmowanego lokalu, za co najmniej sześć okresów płatności, lub należności z innych tytułów. Zaległość powódki z tego tytułu na dzień 31 marca 2011 r. wyniosły 22 425,52 zł., a kwota ta wielokrotnie przekroczyła pułap 6 – miesięcznych opłat. Powódka była obecna na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 24 maja 2011 r. Przed podjęciem uchwały powódka została wysłuchana i przedstawiła swoje stanowisko w sprawie. Pozwana zarzuciła też, że powódka, zaskarżając uchwałę Rady Nadzorczej nr 48/2011, nie powołała się na żadną z przesłanek jej zaskarżenia wskazaną w art. 42 ustawy Prawo spółdzielcze. Pozwana dodała, że powódka jest permanentnym i uporczywym dłużnikiem pozwanej z tytułu opłat za korzystanie z lokalu a opłaty te uiszcza w dowolny sposób,

w wysokości przez siebie obliczonej. O zasadności zaskarżonej uchwały świadczy długotrwałość i uporczywość w działaniu powódki.

W piśmie procesowym z dnia 31 sierpnia 2012 r. pozwana wyjaśniła, że wskazana w uzasadnieniu uchwały kwota 12 459,85 zł. to suma wynikająca z dwóch prawomocnych wyroków, stanowiących tytuły wykonawcze, będące przedmiotem postępowania egzekucyjnego i łącznie z obu tych wyroków zadłużenie wynosi 12 459,85 zł. W uchwale wskazano, że powódka pomimo prawomocnych i egzekwowanych wyroków nie płaci za co najmniej 6 miesięcy, a w rzeczywistości na dzień wykreślenia zadłużenie powódki sięgało kwoty 22 425,52 zł. W piśmie procesowym z dnia 5 grudnia 2012 r. strona pozwana podała, że zgodnie z wykazem zaległości sporządzonym na dzień 23 listopada 2012 r., ujmującym wszystkie prawomocne zaległości powódki prawomocnie zasądzone, częściowo będące w egzekucji, wynoszą 38 570,03 zł.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 19 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 1302/11, uchylił zaskarżoną uchwałę i orzekł o kosztach procesu.

W uzasadnieniu Sad Okręgowy – w pierwszej kolejności – wskazał następujące okoliczności, **bezsporne** między stronami.

Powódka jest członkiem pozwanej Spółdzielni. Przysługuje jej spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku przy ul. (...) w K.. Strony pozostają w wieloletnim sporze na tle wysokości opłat, które winna uiszczać powódka na rzecz Spółdzielni. Powódka powstrzymuje się z zapłatą określonych składników żądanej przez pozwaną opłaty. Istniejący spór co zapłaty powyższych opłat był przedmiotem wielu rozstrzygnięć sądowych.

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2004 r, sygn. akt X C 244/03/P, Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie zasądził od S. T. na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) kwotę 1 254, 40 zł, stanowiącą równowartość wysokości niedopłaty z tytułu kosztów ogrzewania lokalu mieszkalnego powódki8 (tam pozwanej) za sezon grzewczy 1999/2000 i 2000/2001, z odsetkami ustawowymi od dnia 26 września 2002 r i kosztami procesu w wysokości 295, 40 zł. Apelacja powódki została oddalona przez Sąd Okręgowy w Krakowie (II Ca 979/04) bez obciążania jej kosztami postępowania apelacyjnego.

Wyrokiem z dnia 14 sierpnia 2009 r, sygn. X Cupr 209/08/P, Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie zasądził od S. T. na rzecz Spółdzielni kwotę 5 809, 32 zł, tytułem zaległości wobec Spółdzielni z tytułu opłat eksploatacyjnych za okres od maja 2005 roku do stycznia 2008 roku, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 maja 2008 r oraz kwotę 1 467 zł tytułem kosztów postępowania. W sprawie tej bezspornym było, iż S. T. od maja 2005 roku do stycznia 2008 roku uiszczała jedynie część opłat eksploatacyjnych. Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2010 r, sygn. II ACA 361/10, oddalił apelację powódki (tam pozwanej).

Wyrokiem z dnia 1 grudnia 2005 r, sygn. XC upr 172/05/P, Sąd Rejonowy dla Krakowa –Podgórze w Krakowie po rozpoznaniu sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K. przeciwko S. T. o zapłatę oddalił powództwo.

Wyrokiem z dnia 16 listopada 2010 r, sygn. I C 106/10/P, Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie zasądził od S. T. na rzecz Spółdzielni kwotę 5 914, 14 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia 14 grudnia 2009 r i kosztami procesu w kwocie 1 548 zł. W uzasadnieniu Sąd wskazał, iż zasądzona kwota należności głównej jest wynikiem zaległości S. T. w uiszczeniu opłat eksploatacyjnych, w tym za centralne ogrzewanie (za okres od 5 stycznia 2008 r. do października 2009 r), dopłat za centralne ogrzewanie za sezony grzewcze 2005/2006 i 2006/2007 oraz opłaty za wykup gruntu. Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 14 września 2011 r, sygn. II Ca 674/11, oddalił apelację powódki (tam pozwanej).

Wyrokiem z dnia 11 stycznia 2010 r, sygn. I C 440/09, Sąd Okręgowy w Krakowie uchylił uchwałę Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni nr (...)/2007 z dnia 13 listopada 2007 r o wykluczeniu powódki z rejestru członków Spółdzielni. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że działania powódki, polegające na powstrzymywaniu się z zapłatą poszczególnych składników naliczanych opłat – nie realizowały znamion kwalifikowanej winy umyślnej czy też

rażącego niedbalstwa. Powódka konsekwentnie uzasadniała swoją postawę brakiem, w jej mniemaniu, podstaw do obciążania pewnymi składnikami naliczanych opłat. Powódka co prawda, odmawiała zapłaty części należności, ale podawała uzasadnienie takiego działania, domagając się uregulowania stanu prawnego majątku spółdzielni oraz szczegółowych rozliczeń. Tym działaniem powódka realizowała swoiście rozumiane prawo do kontroli organów spółdzielni, wskazując na dostrzeżone uchybienia. Powódka miała prawo do wątpliwości, mogła się nawet mylić w swym stanowisku, ale z tej przyczyny nie można było pozbawiać jej członkostwa.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2010 r, sygn. I ACa 257/10, oddalił apelację. Zasadniczo podzielił motywy rozstrzygnięcia przedstawione w zaskarżonym wyroku Sądu Okręgowego, wskazując, że przy ocenie zasadności wykluczenia członka ze spółdzielni decydujące znaczenie ma nie to, czy istotnie miał on obowiązek należności te uiścić, lecz to, czy sprzeciwiając się ich płaceniu miał, przynajmniej w swoim przekonaniu, usprawiedliwione podstawy do powstrzymywania się ze spełnieniem obciążających go świadczeń. W tym ostatnim wypadku nie ma z reguły podstaw do zakwalifikowania takiego postępowania, jako zawinionego i uporczywego działania na szkodę spółdzielni. Sąd Apelacyjny podkreślił jednak, że prawomocne rozstrzygnięcie przez sądy zasadności dochodzonych przez spółdzielnię opłat i dalej uporczywe pozostawanie przez powódkę w zwłoce z ich zapłatą może być w przyszłości kwalifikowane, jako zachowanie wyczerpujące przesłanki z art. 24 prawa spółdzielczego.

Prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 23 lutego 2011 r., wydanym w postępowaniu upominawczym, Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie, sygn. akt I Nc 1027/11/P nakazał S. T., aby zapłaciła stronie powodowej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K. kwotę 2.892, 53 zł. wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu w kwocie 642 zł.

Wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2011 r, sygn. I C 133/08, Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił powództwo S. T. o ustanowienie prawa odrębnej własności lokalu nr (...) w budynku przy ul. (...) w K. wraz z przypadającą na ten lokal częścią działki (...) obr. 11 wpisanej do KW (...). Przyczyna takiego rozstrzygnięcia było przyjęcie przez Sąd Okręgowy, iż powódka zalega z opłatami eksploatacyjnymi na rzecz pozwanej Spółdzielni, co powoduje, iż nie zostały spełnione przesłanki z art. 12 ust. 1 pkt. 2 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, konieczne do ustanowienia odrębnej własności lokalu.

Kolejno Sąd Okręgowy **ustalił**, między innymi, że na posiedzeniu Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni, w dniu 24 maja 2011 r. podjęto uchwałę nr 48/2011 w przedmiocie wykreślenia S. T. z grona członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K., za to, że wymieniona uporczywie uchyla się od wykonywania zobowiązań wobec Spółdzielni, w szczególności nie reguluje opłat za korzystanie z zajmowanego lokalu, przez co doprowadziła na dzień 31 marca 2011 r. do zaległości wynoszącej 22 425,52 zł., która to kwota wielokrotnie przekroczyła pułap sześciomiesięcznej zaległości w opłatach. Jako podstawę prawną uchwały wskazano przepisy art. 24 § 2 i 3 ustawy Prawo spółdzielcze oraz § 6 pkt 5 i § 10 pkt 1 i pkt 2 lit. f Statutu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K.. W uzasadnieniu uchwały wskazano, że powódka została uprzedzona o zamiarze wykreślenia jej z grona członków Spółdzielni i przyczynach tego stanu rzeczy i w wyznaczonym jej jednomiesięcznym terminie nie uregulowała zaległości z tytułu zaległych opłat. Powódka stawiała się na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 24 maja 2011 r. i stwierdziła, że zaległości są rzekome. W uzasadnieniu Dalej w uzasadnieniu uchwały podkreślono, że stanowisko powódki pozostaje w sprzeczności z rzeczywistym stanem rzeczy, bo na mocy prawomocnych wyroków Sądu Rejonowego dla Krakowa Podgórze w Krakowie z dnia 23 lutego 2004 r. – sygn. akt VC 244/03/P oraz z dnia 14 sierpnia 2009 r. – sygn. akt X Cupr 209/08/P na dzień 32 marca 2011 r. łączna należność wobec Spółdzielni wyniosła 12 459,85 zł. nie licząc należności dodatkowych w kolejnych procesach.

Ustalił dalej Sąd Okręgowy, że na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dnia 24 maja 2011 r Prezes Zarządu pozwanej J. Ś. poinformowała, że zadłużenie czynszowe powódki wraz z odsetkami wynosi 23 129, 34 zł.. Powódka sama ustala sobie wysokość czynszu i takie kwoty płaci. Prezes Zarządu podała, że na mocy prawomocnych wyroków Sądu Rejonowego dla Krakowa Podgórze w Krakowie z dnia 23 lutego 2004 r. – sygn. akt VC 244/03/P oraz z dnia 14 sierpnia 2009 r. – sygn. akt X Cupr 209/08/P na dzień 31 marca 2011 r. łączna należność wobec Spółdzielni wyniosła 12 459,85 zł. nie licząc należności dodatkowych w kolejnych procesach. W trakcie posiedzenia Rady doszło następnie dyskusji

pomiędzy powódką a członkami Rady Nadzorczej. W głosowaniu nad zaskarżoną uchwałą brało udział ośmiu członków Rady Nadzorczej, za uchwałą głosowało 7 członków, jeden członek wstrzymał się od głosu. Na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 24 maja 2011 r. powódka miała możliwość swobodnego wypowiedzania się i ustosunkowania do stawianych jej zarzutów. Przekonywała zgromadzonych, że zaległość jej rzekoma, powódka uiszcza opłaty regularnie w wysokości, w jakiej uważa za stosowne, według jej własnych – prawidłowych – wyliczeń.

Ustalił kolejno Sąd Okręgowy, że zgodnie z § 6 pkt 5 Statutu Spółdzielni członek Spółdzielni jest obowiązany uiszczać terminowo opłaty związane z eksploatacją z utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na jego lokal, z eksploatacją i utrzymywaniem nieruchomości stanowiących mienie Spółdzielni oraz z pokrywaniem zobowiązań Spółdzielni z innych tytułów. Natomiast §10 pkt 1 Statutu Spółdzielni stanowi, że członek Spółdzielni nie wykonujący obowiązków statutowych z przyczyn przez niego nie zawinionych może być pozbawiony członkostwa przez wykreślenie z rejestru członków spółdzielni, zaś zgodnie z §10 pkt 2 lit. f Statutu Spółdzielni wykreślenie może nastąpić w szczególności, gdy członek uchyla się od wykonywania zobowiązań finansowych wobec Spółdzielni, a w szczególności zalega z opłatami za używanie lokalu lub z innych tytułów za co najmniej sześć okresów płatności.

Pozwana Spółdzielnia występowała w stosunku do powódki z propozycjami ugodowymi, nie dochodziła też płatności od pełnoletniego dziecka powódki, również ze strony powódki propozycja porozumienia co do spłaty zadłużenia nie padła. Powódka uiszcza jedynie część opłat za mieszkanie, średnio kwotę ok. 239 zł miesięcznie, gdyż kwestionuje niektóre składniki czynszu, uznając je za niezgodne z prawem, choć bywają miesiące, w których powódka nie uiszczała na rzecz strony pozwanej jakiegokolwiek wpłaty należności. (grudzień 2005 r., lipiec – sierpień 2006 r., październik 2006 r. do sierpień 2007 r., styczeń i czerwiec 2008 r., styczeń, maj i grudzień 2009 r., marzec i wrzesień 2010 r., maj 2011 r.).

Ustalił wreszcie Sąd Okręgowy, że na dzień 4 października 2012 r. stan zadłużenia powódki S. T. w sprawach egzekucyjnych prowadzonych z wniosku pozwanej na podstawie tytułów wykonawczych pochodzących od Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze i Sądu Okręgowego w Krakowie i Sądu Apelacyjnego w Krakowie, wynosił: w postępowaniu egzekucyjnym VI KM 4275/04 wyegzekwowano na rzecz pozwanej Spółdzielni, jako wierzyciela łącznie kwotę 436,43 zł., a do zapłaty pozostaje kwota- należność główna kwota 766,82 zł., odsetki w kwocie 980,17 zł. i dalsze w wysokości 0,27 zł. dziennie. W sprawie VI KM 297/07 wyegzekwowano na rzecz wierzyciela łącznie 228,89 zł., a do zapłaty pozostają koszty sądowe w kwocie 653,11 zł. W sprawie VI KM 671/12 wyegzekwowano na rzecz wierzyciela łącznie kwotę 59,24 zł., a do zapłaty pozostaje kwota 5 809,32 zł., odsetki w wysokości 3 241,25 zł. i dalsze w wymiarze 2,06 zł. dziennie oraz koszty sądowe – 1 407,76 zł. i koszty adwokackie w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 600 zł.. W sprawie VI KM 672/12 rzecz wierzyciela wyegzekwowano kwotę 45,37 zł., a do zapłaty pozostaje kwota 2 892,53 zł., odsetki w kwocie 630,75 zł. i dalsze w wysokości 1,02 zł. dziennie oraz koszty sądowe w kwocie 800,72 zł, koszty adwokackie w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 150 zł. W sprawie VI KM 1182/12 wyegzekwowano na rzecz wierzyciela w łącznej wysokości kwotę 24,80 zł., a do zapłaty pozostaje kwota - koszty sądowe w kwocie 2 692,15 zł. i przyznane koszty adwokackie w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 150 zł. W sprawie VI KM 1512/12 wyegzekwowano na rzecz wierzyciela łącznie kwotę 73,23 zł., a do zapłaty pozostaje kwota 5 914,14 zł., odsetki w kwocie 2 159,60 zł. i dalsze odsetki w wysokości 2,10 zł. dziennie oraz koszty sądowe – 1 514,32 zł. i przyznane koszty adwokackie w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 300 zł.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że powództwo **zasługuje na uwzględnienie**.

Sąd Okręgowy wskazał na treść art. 24 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, przytoczył treść § 3 tego przepisu, który stanowił podstawę wykreślenia powódki z rejestru członków Spółdzielni, a który stanowi, iż członek niewykonujący obowiązków statutowych z przyczyn przez niego niezawinionych może być wykreślony z rejestru członków spółdzielni. Statut określa przyczyny wykreślenia. Zgodnie z § 10 pkt 1 Statutu pozwanej Spółdzielni, członek Spółdzielni nie wykonujący obowiązków statutowych z przyczyn przez niego niezawinionych może być pozbawiony członkostwa przez wykreślenie z rejestru członków spółdzielni, zaś zgodnie z §10 pkt 2 lit. f Statutu Spółdzielni wykreślenie może nastąpić w szczególności, gdy członek uchyla się od wykonywania zobowiązań finansowych wobec

Spółdzielni, a w szczególności zalega z opłatami za używanie lokalu lub z innych tytułów za co najmniej sześć okresów płatności.

Aby uchwała właściwego organu spółdzielni o wykreśleniu była zgodna z prawem i statutem – wywodzi dalej Sąd Okręgowy – musi być oparta na istnieniu ważnej w rozumieniu statutu przyczyny wykreślenia. W razie gdy przesłanka ta – jak w sprawie niniejszej – jest kwestionowana – rzeczą sądu jest sprawdzenie, czy postawiony członkowi zarzut, będący podstawą wykreślenia, jest zgodny z rzeczywistym stanem rzeczy i czy stanowi on statutową przyczynę wykreślenia. Kolejno Sąd Okręgowy wskazał na akcentowany w orzecznictwie postulat należytej, wyczerpującej treści uchwały o wykreśleniu oraz jej uzasadnienia. W uzasadnieniu należy dokładnie podać przyczyny wykreślenia, a treść uchwały i jej uzasadnienie powinny znaleźć pełne odzwierciedlenie w protokole posiedzenia Rady Nadzorczej.

Oceniając zaskarżoną uchwałę w kontekście przytoczonych wyżej reguł, Sąd Okręgowy wskazał na jej uchybienia formalne, wynikające z nieprecyzyjnego jej sformułowania. Z treści uchwały wynika, że przyczyną wykreślenia powódki jest jej uporczywe uchylanie się od wykonywania zobowiązań wobec Spółdzielni, w szczególności nie regulowanie opłat za korzystanie z zajmowanego lokalu, co doprowadziło na dzień 31 marca 2011 r. do zaległości wynoszącej 22 425,52 zł., która wielokrotnie przekroczyła pułap 6- miesięcznej zaległości w opłatach. W szczególności z treści zaskarżonej uchwały nie wynika, jaki okres obejmują zaległości powódki wobec strony pozwanej. Ponadto z treści uchwały nie wynika, ile okresów płatności obejmuje wskazana kwota 22 425,52 zł. Sąd Okręgowy wskazał ponadto na znaczną rozbieżność pomiędzy kwotą zaległości wskazana w treści uchwały w treści uchwały (22 425,52 zł.) a wskazaną w uzasadnieniu kwotą łącznej zaległości na dzień 31 marca 2011 r. (12 459,85 zł.) istnieje znaczna rozbieżność. Z kolei z treści protokołu posiedzenia Rady Nadzorczej z dnia 24 maja 2011 r. wynika, w rozmowie z powódką w trakcie posiedzenia operowano kwotą 12 459, 85 zł, przedstawiając, że jest to ogólna zaległość powódki względem Spółdzielni „nie licząc należności dodatkowych w kolejnych procesach” (k. 63). Wskazanie w uzasadnieniu uchwały danych identyfikujących dwa orzeczenia sądowe, zasądzające na rzecz Spółdzielni od powódki należności z tytułu zaległych opłat, również nie likwidują wątpliwości. Przedmiotowe wyroki obejmują oprócz należności głównej również koszty procesu oraz odsetki, podczas, gdy w uchwale wskazano jako przyczynę wykreślenia nieregulowanie opłat za korzystanie z zajmowanego przez powódkę lokalu. W świetle treści art. 6 k.c. to na stronie pozwanej ciąży obowiązek udowodnienia, że istniały podstawy do wykreślenia powódki, lecz pozwana Spółdzielnia nie wykazała w uchwale w sposób jednoznaczny ilości zaległych okresów opłat za lokal, stosownie do treści §10 pkt 2 lit. f Statutu Spółdzielni. Zaskarżona uchwała jest więc nieprecyzyjna i niespójna, a z jej uzasadnienia nie wynika w sposób bezsprzeczny, by powódka zalegała z płatnościami za sześć pełnych okresów płatności, a nadto wobec powódki prowadzone były co najmniej od 2004 r. postępowania egzekucyjne na podstawie tytułów wykonawczych- wyroków wydanych przeciwko powódce, co również miało wpływ na wysokość zadłużenia powódki.

Sąd Okręgowy odwołał się od poglądu Sądu Najwyższego, zgodnie z którym w sprawie wykreślenia członka z powodu nieregulowania obciążających go należności decydujące znaczenie ma nie to, czy istotnie miał on obowiązek należności te uiścić, lecz to, czy sprzeciwiając się ich płaceniu miał, przynajmniej w swoim przekonaniu, usprawiedliwione podstawy do powstrzymania się ze świadczeniem. Powódka zaprzecza, by można jej przypisać uporczywe uchylanie się od wykonywania zobowiązań finansowych względem Spółdzielni, skoro regularnie uiszcza opłaty w wysokości ustalonej przez siebie. Wykreślenie dłużnika z grona członków spółdzielni nie powinno być, w ocenie Sądu Okręgowego, podstawowym narzędziem dyscyplinowania członków spółdzielni do uiszczania opłat eksploatacyjnych. Poważne skutki prawne uchwały o wykreśleniu dłużnika z grona członków spółdzielni powodują, że powinna być ona podejmowana wyłącznie w ostateczności, kiedy inne środki przewidziane prawem okażą się nieskuteczne.

Sąd Okręgowy zwrócił ponadto uwagę, iż że zgodnie z art. 4 ust. 6 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych solidarną odpowiedzialność za uiszczanie opłat eksploatacyjnych na rzecz pozwanej Spółdzielni ponosi pełnoletnia córka zamieszkała z powódką Strona pozwana może też od niej dochodzić spornych należności.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo i uchylił zaskarżoną uchwałę, orzekając o kosztach procesu na zasadzie art. 98 kp.pc. i art. 113 ust. 1 u.k.s.c.

Wyrok Sądu I instancji zaskarżyła w całości apelacją strona pozwana, zarzucając: 1/ naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 42 i art. 24 §§ 2 i 3 ustawy Prawo spółdzielcze oraz §10 pkt 2 lit f w związku z § 6 pkt 5 Statutu pozwanej Spółdzielni.

W uzasadnieniu powyższych zarzutów pozwana podniosła, że powódka, zaskarżając do Sadu uchwałę nr 48/2011, nie podała podstaw do jej zaskarżenia. Nie podniosła ani sprzeczności przedmiotowej uchwały z ustawą, ani nie wykazała, że uchwała jest sprzeczna z postanowieniami statutu, bądź z dobrymi obyczajami, godzi w interesy Spółdzielni lub ma na celu pokrzywdzenie powódki jako członka Spółdzielni. Z ustaleń Sądu wynika okoliczność przeciwna – to powódka naruszyła postanowienia statutu nie płacąc należności na rzecz Spółdzielni, mimo iż była o nich informowana w sposób ustawowo przewidziany. Sąd I instancji, mimo dopuszczenia w charakterze dowodów wszystkich prawomocnych wyroków, zasądzających od powódki na rzecz pozwanego zaległe opłaty czynszowe za okres od 31 maja 2005 r do 31 października 2011 r, bezpodstawnie nie uznał, że powódka na dzień wykreślenia jej z rejestru członków spółdzielni zalegała z opłatami za okres co najmniej sześciu miesięcy. Tymczasem powódka na wykreślenia, tj. na dzień 24 maja 2011 r zalegała z tytułu opłat za korzystanie z lokalu, za okres co najmniej sześćoiletni, to jest za siedemdziesiąt dwa miesiące. Ten okres nie był kwestionowany również przez Sąd. Od daty uchylenia poprzedniej uchwały o wykreśleniu powódka nadal zalega z opłatami, mimo kolejnych prawomocnych orzeczeń sądowych.

Nie jest uprawnione postępowanie powódki, która – mimo prawomocnych wyroków zasądzających, niezmiennie płaci opłaty w takiej wysokości, jaką sama uznaje za należną. Powódka w ten sposób nie respektuje prawomocnych wyroków sądowych zasądzających należności w takiej wysokości, jaką wyliczyła pozwana. Z protokołu obrad Rady Nadzorczej w dniu 24 maja 2011 r, wynika, że powódka ma świadomość wysokości zobowiązań względem Spółdzielni, jednakże w ogóle nie przyjmuje ich do wiadomości. Zakres i wysokość zaległości powódki zostały szczegółowo przedstawione w pismach procesowych pozwanej z dnia 4 września 2012 r i 5 grudnia 2012 r. Fakt istnienia i rozmiar tych zaległości dawał pozwanej podstawę do wykreślenia powódki, a to wobec zrealizowania przesłanek określonych w art. 24 § 2 Prawa spółdzielczego i w § 10 pkt 2 lit. F statutu do wykreślenia jej z członkostwa.

Sąd Okręgowy nietrafnie przyjmuje, iż konieczność uchylenia zaskarżonej uchwały wynika z jej nieprecyzyjności, w sytuacji, gdy bezsporne było, iż na datę na dzień wykreślenia z rejestru członków powódka zalegała na rzecz Spółdzielni kwotą 12 459, 85 zł, wynikającą z prawomocnych wyroków sądowych obejmujących okres od 31 maja 2005 r do 4 stycznia 2008 r. Okoliczność ta wynika wprost z protokołu z posiedzenia Rady Nadzorczej z dnia 24 maja 2011 r. Zaległość powyższa była bezsporna i stanowiła dostateczną podstawę do wykreślenia powódki z rejestru członków Spółdzielni. Oczywiście jest jednak, że wobec uporczywej postawy powódki, po 4 stycznia 2008 r powstały kolejne zaległości na rzecz pozwanej, stwierdzone kolejnymi prawomocnymi wyrokami zasądzającymi na rzecz Spółdzielni kolejne niezapłacone przez powódkę należności. Z odpisów orzeczeń dopuszczonych przez Sąd Okręgowy w charakterze dowodów wynika jednoznacznie, że w dniu 31 marca 2011 r. dług powódki względem Spółdzielni powiększył się do kwoty 22 425, 52 zł, zaś w dniu zamknięcia rozprawy przez Sąd Okręgowy wynosił już 38 570,03 zł.

Pozwana zwróciła uwagę, że żaden przepis ustawy Prawo spółdzielcze, bądź też Statutu pozwanej nie określa jaką treść powinna mieć uchwała o wykluczeniu, bądź wykreśleniu członka. Prawo spółdzielcze wskazuje jedynie na wymogi formalne, które – jak wynika z ustaleń Sądu – zostały spełnione. Powódka została zawiadomiona o posiedzeniu Rady Nadzorczej, stawiała się na nie, przedstawiła swoje argumenty, które ocenili członkowie Rady Nadzorczej. W tej sytuacji powoływanie się przez Sąd I instancji na mało znaczący fakt rozbieżności kwoty wskazanej w treści uchwały i w jej uzasadnieniu, nie może przesądzać o jej niezgodności z przepisami ustawy, bądź postanowieniami Statutu pozwanej Spółdzielni.

Podsumowując pozwana domagała się zmiany zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa.

SĄD APELACYJNY ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE.

Apelacja jest uzasadniona.

Ustalenia faktyczne Sądu I instancji są prawidłowe. Sąd ten, w oparciu o dowody z dokumentów, w szczególności dowody z prawomocnych orzeczeń sądowych i informacji udzielonej przez Komornika Sądowego – prawidłowo ustalił zakres zobowiązań powódki względem Spółdzielni. W oparciu o w/w dokumenty należy dotatkowo ustalić, że wszystkie wydane przeciwko powódce tytuły wykonawcze pozwana Spółdzielnia skierowała do egzekucji. Na dzień 4 października 2012 r pozostawała do wyegzekwowania od kwota 15 382,81 zł – tytułem należności głównej, a więc nie licząc objętych tytułami odsetek i kosztów procesu. Z tej kwoty suma 5 809 zł, to niezapłacone do dziś przez powódkę zaległości z tytułu samych opłat eksploatacyjnych za okres od maja 2005 r do stycznia 2008 r., kwota 5 914, 14 zł – dotyczy takich samych zaległości za okres od stycznia 2008 do października 2009, jak też dopłat za c.o. za wcześniejsze okresy, z kolei kwota 2 892 zł, dotyczy zaległości za dalsze okresy. (dowód: zestawienie Komornika Sądowego Rewiru VI przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa Podgórze w Krakowie. W maju 2011 roku miesięczna należność z tytułu opłat eksploatacyjnych za mieszkanie powódki wynosiła 483, 99 zł. (dowód: zestawienia Spółdzielni w piśmie do powódki z dnia 18 września 2012 r k. 219). Takiej wysokości opłaty, jak wykazane w przedmiotowym zestawieniu, były podstawą rozliczenia stron, w sprawach w których doszło do wydania przeciwko powódce prawomocnych wyroków zasądających.

Wskazana wyżej należność główna, to wymagalne i niezapłacone przez powódkę opłaty eksploatacyjne należne pozwanej. Powódka nie może twierdzić, że należności te mają charakter rzekomy, skoro wynikają one z prawomocnych i wykonalnych orzeczeń sądowych. Powódka nie przyjmuje do wiadomości tego, że jest dłużnikiem Spółdzielni, i pomimo to, że przegrała prawomocnie kilka spraw sądowych, nadal uiszcza opłaty w wysokości według swojego uznania. Już po wydaniu przez Sąd Apelacyjny wyroku z dnia 29 kwietnia 2010 r, sygn. akt I ACa 257/10, gdzie fakt istnienia ówczesnych zadłużeń potwierdzono, powódka w dalszym ciągu nie uznaje racji Spółdzielni i nie płaci opłat w wymaganej wysokości.

Tak uzupełnione ustalenia faktyczne prowadzą do wniosków następujących. Rzeczą Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie było ustalenie czy istniały podstawy do wykreślenia powódki z rejestru członków spółdzielni w oparciu o przepisy art. 24 § 3 ustawy Prawo spółdzielcze w związku z § 10 ust. 1 i ust. 2 pkt f Statutu Spółdzielni. Mówiąc inaczej należało zbadać czy zaistniały fakty, które stanowiły podstawę wykreślenia powódki z rejestru członków oraz czy fakty te, w świetle wskazanych wyżej norm prawa materialnego, mogły stanowić podstawę do wykreślenia. Na pytania te należało udzielić odpowiedzi twierdzącej, odmienny pogląd Sądu I instancji, prowadzi do naruszenia prawa materialnego, co słusznie zarzuca apelujący.

Przede wszystkim, jak wynika z uzupełnionych przez Sąd Apelacyjny ustaleń faktycznych, zaległość powódki z tytułu samych tylko opłaty eksploatacyjnych przekraczała na dzień wydania zaskarżonej uchwały wysokość opłat za używania lokalu powódki, za okres sześciomiesięczny. Powódka miała i ma tego świadomość ponieważ od lat przedstawia pozwanej szczegółowe własne wyliczenia, wytykając błędy – istniejące jej zdaniem – w rozliczeniach dokonanych przez Spółdzielnię. Owa determinacja powódki jak też sposób prowadzenia dyskusji, sprowadzający się – jak wynika z prawidłowych ustaleń Sądu I instancji – do wygłaszania monologów podtrzymujących jej stanowisko, prowadzi w ocenie Spółdzielni do niemożności dokonania oceny umyślności w działaniu powódki. Trafnie więc pozwana podkreśla, że z uwagi na uporczywość w działaniu powódki – której nie przekonują kolejne prawomocne rozstrzygnięcia sądowe, których zresztą powódka nie zamierza wykonywać – nie może pozostać bez konsekwencji. Dlatego też pozwana przyjęła, iż powódka bez swojej winy nie reguluje zobowiązań finansowych względem spółdzielni, a z uwagi na zakres tych zobowiązań i potwierdzony wielokrotnie brak zamiaru ich regulowania w przyszłości, wykorzystwała procedurę wykreślenia, której zastosowanie sprowadza się do oceny kryteriów obiektywnych – to jest faktu istnienia zaległości.

W ocenie Sądu Apelacyjnego takie postępowanie pozwanej nie naruszyło zastosowanych przy wydaniu uchwały przepisów ustawy Prawo spółdzielcze i Statutu pozwanej Spółdzielni – choć w ocenie Sądu Apelacyjnego powódce można przypisać winę umyślną. Powódka jest uporczywym dłużnikiem, który nie realizuje i nie zamierza realizować swoich zobowiązań. To, że powódka odmiennie niż Spółdzielnia i sądy obu instancji w kolejnych sprawach, postrzega zakres swoich obowiązków finansowych względem Spółdzielni nie może usprawiedliwiać jej w nieskończoność.

Zwrócił na to uwagę Sąd Apelacyjny w Krakowie, w sprawie I ACa 257/10, wskazując w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 kwietnia 2010 r, że subiektywne przekonanie powódki musi mieć co najmniej wsparcie w obiektywnie możliwych do zaistnienia okolicznościach. Nadto Sąd ten wyraźnie wskazał, iż prawomocne przesądzenie przez sąd zasadności dochodzonych przez Spółdzielnię opłat i dalej uporczywe pozostawanie przez powódkę w zwłoce z ich zapłatą może być w przyszłości kwalifikowane jako zachowanie wyczerpujące przesłanki z art. 24 Prawa Spółdzielczego. Takie fakty zaistniały, co Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił. Już po wydaniu uchwały z dnia 13 listopada 2007 r o wykluczeniu powódki ze Spółdzielni, która to uchwała została uchylona prawomocnym wyrokiem Sadu Okręgowego z dnia 11 stycznia 2011 r, zapadły trzy prawomocne wyroki zasądzające na rzecz Spółdzielni świadczenia pieniężne w wysokości – jak chodzi o należność główną, bez świadczeń ubocznych – przekraczającej sześciomiesięczny okres zadłużenia. Pozostaje poza sporem, że powódka nadal nie płaci, a jej łączny dług względem spółdzielni wynosi na dzień 4 grudnia 2012 r. wynosi 38 570, 03 zł. W tej sytuacji należy stanowczo przyjąć, iż zaistniały materialnoprawne podstawy do pozbawienia powódki członkostwa. To, że Spółdzielnia wybrała formułę wykreślenia wyniku z jej subiektywnej oceny braku zawinienia po stronie powódki oraz z zapisów statutu, które pozwalają na wykreślenie członka dopuszczenie do powstania zaległości w opłatach, nawet jeśli taka sytuacji nie została przez członka zawiniona.

Rację ma Sąd Okręgowy o ile wskazuje na ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowisko, że jeżeli przyczyną wykluczenia członka ze spółdzielni było nieregulowanie obciążających go należności na rzecz spółdzielni (opłat eksploatacyjnych, wkładu budowlanego itp.), przy ocenie zasadności wykluczenia decydujące znaczenie ma nie to, czy istotnie miał on obowiązek należności te uiścić, lecz to, czy sprzeciwiając się ich płaceniu miał, przynajmniej w swoim przekonaniu, usprawiedliwione podstawy do powstrzymania się ze świadczeniem. O ile można się zgodzić, iż w roku 2007 spór między stronami nie został jeszcze w sposób bezstronny osądzony, w szczególności w jednej sprawie zapadł wyrok dla powódki korzystny, o tyle w dacie podjęcia kolejnej uchwały pozbawiającej powódkę członkostwa, weryfikacja taka nastąpiła. Przeciwno powódce zapadły trzy prawomocne orzeczenia Sadu, uwzględniające w całości roszczenia Spółdzielni (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2002 r, IV CKN 789/), Lex nr 78369.

Nie ma racji Sąd Okręgowy o ile podstaw do uchylenia przedmiotowej uchwały upatruje w nieprecyzyjnym jej sformułowaniu. Oczywiście słuszny postulat precyzyjnego formułowania uchwał ma zapewnić należyte ich rozumienie przez adresata, którym jest członek spółdzielni dotknięty uchwałą. Precyzyjne sformułowanie niekorzystnej dla danego członka uchwały, ma umożliwić mu ewentualną obronę w postępowaniu o jej uchylenie.

Oceniając uchwałę będącą przedmiotem niniejszego postępowania stwierdzić należy, że istniejąca niespójność pomiędzy treścią samej uchwały a jej uzasadnieniem pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia. Przyczyna wykluczenia powódki ze Spółdzielni została wskazana w uchwale precyzyjnie i bez żadnych wątpliwości. Jest nią zaległość powódki w uiszczaniu na rzecz Spółdzielni opłat eksploatacyjnych, która to zaległość przekroczyła pułap kwoty sześciomiesięcznych opłat. Istnienie tej zaległości jest oczywiście bezsporne między stronami – wynika wprost z prawomocnych wyroków sadowych. Powódka wie w jakiej wysokości opłaty oblicza Spółdzielnia, wie też ile sama płaci. Zna treść zapadłych przeciwko niej wyroków, gdyż w sprawach tych brała czynny udział kwestionując poprawność naliczeń Spółdzielni. Dla uzasadnienia podjęcia uchwały wykreślającej powódkę ze Spółdzielni wystarczyło wskazać, że powódka w swoich rozliczeniach ze spółdzielnią dopuściła się zaległości przekraczających sześciomiesięczny pułap zaległości i wykazać ten fakt w toku niniejszego postępowania. Rzeczą powódki było udowodnienie, że przypisywana jej zaległość nie istnieje, bądź też, że co do tej zaległości strony pozostają w uzasadnionym i nierozstrzygniętym obiektywnie sporze. Takich okoliczności powódka nie wykazała, tym samym należało uznać, że nie podważyła ona skutecznie zasadności zaskarżonej uchwały nr 48/11.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy jest fakt zamieszkiwania powódki z pełnoletnią córką. Możliwość dochodzenia opłat za lokal również od osoby pełnoletniej stale z powódka zamieszkałej jest uprawnieniem a nie obowiązkiem Spółdzielni, co wynika z istoty zobowiązań solidarnych (art. 366 § 1 k.c.). Istnienie po stronie Spółdzielni tego rodzaju możliwości nie ma wpływu na ocenę postępowania powódki względem Spółdzielni, które spełnia przesłanki do pozbawienia jej członkostwa.

Mając na względzie wszystkie powyższe argumenty Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddalił i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 180 zł, tytułem kosztów postępowania za I instancję oraz kwotę 335 zł, tytułem kosztów postępowania apelacyjnego. Na tę ostatnią kwotę składają się uiszczona przez pozwaną opłata sądowa od apelacji (200 zł) oraz wynagrodzenie radcy prawnego (125 zł). Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego stanowią przepisy art. 386 § 1 k.p.c., zaś co do kosztów postępowania apelacyjnego – art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc oraz przepisy § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. z 2013 r, poz. 490). O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce przez ustanowionego z urzędu radcę prawnego orzeczono w oparciu i wymienione wyżej wymienione przepisy oraz § 15 pkt 1 i 16 rozporządzenia przytoczonego wyżej.